

[Ninn-Hansen.]

mindeligvis i folkeskolen. Jeg finder det i hvert fald noget betænkeligt at gå ud over de forudsætninger, hvorpå grundlovens § 76 synes at bygge sin formulering.

Ifølge lovforslaget skal de 14—15-årige, der ikke modtager anden undervisning, gå i en ungdomsskole, medens de 15—18-årige er frit stillet. Det første år efter skolen er hermed gjort til det afgørende. Jeg forstår ikke helt, at den højtærede minister finder det rigtigt først og fremmest at ville placere denne årgang, altså de 14—15-årige, i ungdomsskolen. Ved behandlingen af loven om ungdomsskoler for ufaglærte i 1942 udtalte den socialdemokratiske ordfører — det står i folketingstidenden 1941—42, spalte 1566, og jeg anmoder om formandens tilladelse til at citere —:

„Jeg kan nu ikke komme bort fra den tanke, at de unge har godt af en pause på mindst et år, efter at de er kommet ud af folkeskolen. Når de kommer til ungdomsskolen, skulle de helst have gjort de første erfaringer i arbejdslivet, så der er udgangspunkter for videregående tilegnelse. Måske vi kunne enes om et kompromis og lade skolen gælde de 15—18-årige.“

Der skal vist et meget skarpt øje til at se overensstemmelsen mellem denne udtalelse og så den § 3-løsning, den højtærede minister foreslår, men den højtærede minister kan måske retlede mig, for det var jo den højtærede minister, der dengang udtalte sig således. Hvis man derfor skulle gennemføre den højtærede ministers nye forslag, må vi andre, hvis socialdemokratiets ordfører dengang havde ret, frygte, at de børn, der tvinges i ungdomsskolen uden at få den nævnte pause, vil være meget uinteresserede i en fortsættelse af undervisningen i denne.

Jeg ser også, at andre, som har omtalt det lovforslag, den højtærede minister er kommet med, ikke modtager det med ubetinget velvilje. Jeg vil her gerne nævne, hvad der er skrevet i „Middelfart Venstreblad“ for 2. november — jeg anmoder om formandens tilladelse til et citat —:

„Vi tror ikke en døjt på den tvungne ungdomsskole. Man kan slæbe heste til vandtruget, men ikke tvinge dem til at drikke. Endnu mere gælder det mennesker, at de ikke kan tvangsfodres med

kundskaber, som de ikke selv har trang til at få.

Det er vort håb, at der endnu i folketinget er nok til at værgе friheden og stemme dette lovforslag ned. I hvert fald skal det siges rent ud, at det er tvungen ungdomsskole — intet andet.“

Jeg vil da gerne med det samme sige, at jeg hører til dem, der på den måde, det radikale blad her nævner, ønsker at være med til at værne friheden, og jeg vil især af de andre grunde, jeg har nævnt, henstille til den højtærede minister, at § 3 fjernes, således at ungdomsskolen kommer til at hvile på frivillig basis.

Den samme frivillighed kunne måske være ønskelig i § 1, stk. 3, hvorefter unge mennesker har ret til en ugentlig frieftersmiddag. I en større virksomhed vil denne fritid formentlig ikke volde noget videre besvær, men i en lille virksomhed kan det undertiden være vanskeligt at undvære en medhjælper. Efter lovforslaget kan der gives dispensation, men jeg synes, det ville være rimeligere at drøfte, og det kan vi gøre i udvalget, om man ikke skulle gøre denne bestemmelse deklaratorisk, således at fravigelse kan ske ved aftale og denne skal træffes ved antagelsen.

De øvrige undervisningsformer, der er nævnt i forslaget: aftenskoler, aftenhøjskoler, ungdomsskoler, fortsættelsesklasser og efterskoler, landbrugsfaglige skoler og brevschooler, hviler alle på frivilligt grundlag og er af stor betydning for den folkelige oplysning, der bør have hjælp og støtte. Flere af disse bestemmelser synes jeg der er grund til at drøfte nærmere; vi har også enkelte indvendinger fra vor side, som vi vil pege på i udvalget. Nogle steder synes jeg det er lidt vanskeligt at se de økonomiske konsekvenser af en gennemførelse, men vi ser med velvilje på disse spørgsmål, selv om vi gerne vil drøfte dem yderligere.

Tilskuddene til klubber forudsætter ikke en egentlig undervisning; jeg tror imidlertid, det har stor betydning, at den klubvirksomhed, der opfylder et vist socialt formål ved sin tilstedeværelse, bliver støttet.

Det ærede medlem hr. Damsgaard talte før om hjemmenes indflydelse, og jeg er ganske enig med det ærede medlem, når han taler om, at hjemmenes indflydelse ikke må forflygtiges. Jeg synes, det er rigtigt,